

De preambulis

manis reuerēdissimi et p̄clarissimi sancti Thome. Cuius scriptura sal cōdiens est doctrinā aliā qualēcunq; . Hanc qui sequitur nō ambulat in tenebris. a via veritatis nō deuiat. a sana doctrina nō errat. vitat laq; os. cōfundit deuios. instruit dubios. et in p̄hie et theologie splēdore veritates irrefragabiles elucidans amota p̄cussione fallaci stabili ceteris trāscuntib; pedē figit. Hūc ergo tractatus in tres p̄ncipales iudicium ad vtilitatē studentū diuidenduz. Prima p̄tinet ser p̄nia preambula breuia q̄ sunt fundamēta introductoria ad sequētia declaranda. Secūdo subsequunt declaratiōes dictōz et dictionū vocabulorū cōmuniū que ex philosophicis seu theologicis diuina eloquia tractatib; sepius sunt ad manū. Et q̄ horū pontif declaratio vt possimus aliqua refulgentiā splēdoris cōspicere illi q̄ habitat in altissimis: lucē inaccessibile. Nō quidē vt aq̄ilari et nudo intuitu sicut sol aspiciatur in rota. sed vt p̄ speculū in emigmate: iuxta sententiā apostolicā per visibilia ad eius inuisibilia p̄surgamus. Idcirco p̄s tertia in quodam generali determinat que et quō nomina deo et diuinis p̄ueniant. In q̄ (q̄ est alpha et o: p̄ncipiū et finis) finē opis posui et mercedē. Ultimo autē vt sit facilis q̄sitorum inuentio cunctoz capitulorū tituli extrinsec⁹ ab opis substātia (vt theologorum moris est) debito ordine describuntur. Verū q̄ iuxta eloquiū b̄i Gregorij: sacra scriptura alti et plani fluij tenet typum In quo et agnus pediter et elephas nater. quedā sc̄ hoc modo p̄tractāda que rōne sue altitudinis sic trāscendūt: vt p̄t in p̄ncipio vbi de trāscendētib; est tractatus: q̄ nō poterūt sic sicut subsequē

tia familiarit̄ declarari. Ultra ergo p̄clarissima et reuerēda paternitas et illustri p̄sapia oriūda: alta sapiētia: p̄clara sciētia: pudētia circūspecta: virtutum oīm arcem tenēs: hunc tractatū suscipiat. et si videat pandat volētib; legere in eodē. quē nō discendū sed corrigendū offero tanto patri. Ultra q̄ p̄posuerā hāc proemiale epistolā prorelaui. sc̄ charitas que nō nouit terminū hanc extendit: qua paratus sum vestris placit⁹ siue alioz dominoz in palatio audientiū semp in bis et alijs grata promptitudine famulari

Explicit epistola proemialis p̄clarissimi doctoris Armādi diuini ordinis p̄dicatorum in tractatus oīm dicendorum.

Incipit tractatus primus de p̄ambulis: in q̄bus radicaliter continent̄ inferius tractanda.

Prologus

Utergo circa dīcēda ordinati⁹ p̄cedatur: ad primū p̄ncipale huius tractatus accedēdū est. Hoc autē est p̄mittere quasdā suppositiōes siue quedam p̄uia p̄ambula: que sunt ser. in q̄bus radicaliter continent̄ omnia q̄ inferius sunt dicēda. et habent cōsequēter p̄ ordinem vt patebit.

Quid sit complexū et incōplexū. et quō se habēt ad operatiōem intellectus. Caplm. I.

Primū p̄ambulū est de cōplexo et incōplexo quid sit et quō se habet ad operatiōem

Tractatus Primus

intellectus. z quid istis nominibus importat. **U**bi sciendum est qd fm **A**resto. in libro pdicamentoz. **E**o rñ que dicunt: quedā dicunt sine cōplexione. vt cū aliqua ps orōnis sola dicit vel due sine verbo cōplectēte. vt cū dico sortes soluz. vel currit solū. vel cū dico sic. pertrus bernardus. z sic de alijs: que singulariter z p̄cise accepta sunt ptes orōnis z nō orō. **Q**uedā dicunt cum cōplexiōe. vt cum sit orō ex noie z verbo. vt sortes currit: vel similis. **Q**ue dicuntur sine complexione vocantur termini z incōplexa. **Q**ue autē cum cōplexiōe dicuntur vocantur orōnes. p̄positiones enūciationes. z cōplexa. **E**t tam cōplexis q̄ incōplexis respōdet p̄ceptio intellectus. qz incōplexis respōdet p̄ceptio intellectus q̄ est fm primam opationem intellectus. s. simpliciu intelligentia. **C**ōplexis vero respōdet p̄ceptio intellectus fm secundam operatōem que est simplicium apphensoz cōpositio vel diuisio. vt fiat p̄positio p̄ affirmatōem in p̄positione. diuisio autē p̄ negatiōem. z hec patent tertio de anima.

Quōm p̄plexoz z incōplexoz cōceptōes reducunt z resoluunt in p̄ceptōem entis: qd est p̄mū intelligibile **Capitulum II.**

Secundū p̄ambulū est. qd si cur in p̄ceptōibus intellectoz p̄plexis. s. in p̄positionibus z enūciationibus: oportet fieri reductiōem in aliqua cōplexa que sunt principia p̄ se intellectui nota: in que oia alia resoluunt. vt p̄mo posteriorū dicit. aljs periret scia z esset p̄cessus in infinitū. **I**ta in conceptōibus incōplexis terminoz inuestigādo quid vnūquodqz est: oportet fieri reductiōem ad aliquid incōplexum qd p̄mo intellectus cōcipit: z ad quod

omnes p̄ceptōes alioz simplr dicitur terminoz finalit̄ resoluuntur. **P**rimū autē principiu demonstrabiliuz z enūciabiliū ad quod oia alia resoluunt fundatur sup esse. z est de quolibet esse vel non esse. **E**rgo mō p̄simili terminus incōplexus (ad cuius p̄ceptōem oēs p̄ceptiones incōplexoz resoluuntur) est ens quod ab actu essendi sumit. **C**ū autē p̄ceptus cōplexozum resoluat in conceptum incōplexoz: necesse est qd oēs cōceptōes tam p̄plexoz q̄ incōplexoz resoluant finaliter in p̄ceptōem entis. **E**t ita dicit **A**uicē. in p̄n^o sue metaph.

Quō diuidit̄ ens in ens reale z ens rōnis. in substantiā z accēs. in ens fm se z in ens fm accidens. z quid sit vnūquodqz istoruz **Capitulum III.**

Tertium p̄ambulū est. qd ens ad qd oēs conceptōes aie resoluunt diuidit̄ triplr. **N**az oē ens: vel est rōnis tm̄ qd est soluz in aīa z ab aīa: qd de se nihil est cir cūscripto oī actu intellectus. et hoc ens nihil dicit positue z subiectiue in aīa. sed obiectiue solū vt nūc suppono. **H**oc est ens reale. z hoc ē qd nō est ab aīa. sed p̄t esse in aīa et extra aīam. nec depēdet ab opatione intellectus p̄cise. qz est ens reale quod h̄ esse in rez natura: circūscripto oī actu intellectus. **E**t istud ens diuidit̄ in ens quod est ens habēs esse p̄ se. z hoc est suba. z in ens qd h̄ esse nō p̄ se subsistēs sed in alio. z hoc ē accēs: qd diuidit̄ in nouē pdicamēta accētium. **A**lio mō diuidit̄ ens in ens qd dicit̄ p̄ se: vt hō est aīal. et in ens qd dicit̄ fm accēs. vt hō est albus. **H**ec est eadē ista diuisio cū p̄ma. qz p̄ma diuisio entis in suba z accēs attendit̄ fm qd aliqd ens in sua natura est suba vel accēs. **H**ec autem

De preambulis

scda diuisio entis in se z fm qd acci-
dens est attendit fm qd aliqd pdi-
catur p se vel p accns de aliquo. vñ
ista diuisione hoc totū (hō est aīal)
est ens p se. z hoc totū: hō est albus
est ens fm accns. Iste aut tres diui-
siones entis ponunt pmo metaph.
a pfo ca° de ente. Ad primū ergo
genus vel modū entis pñtēt omnes
scde intentōes. vt genus spēs z noīa
que designant noibus scde impo-
sitis apud grāmaticos. z scde inten-
tōis apud logicos. z de talibz pprie
est logica. Ad scdm aut modū en-
tis pñtēt oēs res q̄ fecant noibus
pme impo-
sitis: z in logica vocant
pme intentōes. Et de oibus talibz
entibz sunt oēs scie reales. vt de mo-
tu physica zc. Quantū aut ad terti-
am diuisionē de entibus p se dictis
sunt scie reales. Entia autē p accns
illo mō nō pñtēt ad sciam nec ar-
tem. vt ptz sexto metaphisice

Quo oēs cōceptōes oīm
entū (que resolunt in pcepti-
onē entis) addunt aliqd supra ens.
nō tñ ab ente diuersum. sed solū spe-
cialē modū essendi. **Cap. III.**

Quartū pambulū. qz oēs
pceptōes simplicū z icōple-
roz resolunt in ens fm Qui
cennā in pncipio sue metaph. o3 qz
oēs alie pceptōes intellectus accipi-
ant ex additōe ad ens. Enti aut nō
p̄t aliqd addi quasi exis extraneuz
a natura eius p modū quo dñna ad-
dit generi vel accns subiecto. qz q̄li-
bet res essentialr est ens. Un phūs
tertio metaph. pbat qz ens nō p̄t eē
genus. sed p tanto dicunt aliq̄ addi
sup ens inquantū expmūt aliquem
moduz ipsius entis in essendo. q nō
expmūt explicitē noie entis absolu-
te p̄siderati. Hoc aut p̄tingit duplr
Uno mō vt modus exp̄ssus sit mo-

bus p̄ns gñaliter oē ens: z significē-
tur noibus pme impōis z pueniat
oibz generibz entū z singuloz gñi-
bus ac singul genēz. Et talis mo-
dus eēndi expmūt q̄ncz noibus trā-
scēdentiū. s. vno. bono. re. aliqd. ve-
ro. q̄ de oibz decē generibz dicunt. z
de singulis genēz: z de gñibus sin-
guloz: sicut z ens. Alio° vt modus
exp̄ssus sit aliqs modus spēalis en-
tis. Sūt em diuersi q̄dus entitatis
fm q̄s accipiunt diuersi mōi eēndi.
Et hic modus distinguit. qz est qdā
modus eēndi solū in aīa z fm aīaz
et hūc modū essendi hñt entia rōis.
et hūc modus eēndi nō distinguit. z
talīa entia impo-
tant noibus scde
impōis: vt noie gñis z spēi. Et est
qdā modus essendi realis in rez
natura circūscripto actu aīe: quem
modū eēndi hñt entia realia oīa. q̄
distinguit in decē gradus entitatis
in re extra. Et iuxta hos modos ac-
cipiunt diuersa rez gñā. s. decē pdi-
camēta: que sunt. suba. q̄ntitas zc. z
hec fecant noibus pme impōis z in-
tentōis. z de istis dicet inferius

Quo noīa tam pme impōis
q̄ scde aliq̄ conueniūt pluribz
generibz entū. aliqua vni generi so-
lum. aliqua vni speciei vnius gene-
ris solum. **Cap. IV.**

Quintū pambulū ē. qz q̄uis
entia rōis nō distinguatur
fm diuersuz modū eēndi: di-
stinguunt tñ fm magis cōe z min-
cōe. qz quedā intentōes sunt cōes oī-
bus generibz decē. vt sunt gen° spēs
zc. que oī generi pueniūt. qz in oīm
gñe inueniunt. Quedā aut solū vni
gñi vel vni spēi in vno gñe. vt suppo-
sitū in gñe sube solū inuenit. p̄sona
aut in genere substātie attribuitur
solū speciei substātie rōnalis. Si ta-
men vt quidam volūt p̄sona sit nō

Tractatus Secundus

men se de impositōis. Quantū etiā ad noīa pīme impositōis qbus si / gnificat res extra aiā: ita est q q / dam pprie dicunt in vno gñe. sed sili / tudinarie inueniunt dici in alio. vt / nomē substātie dī pprie in gñe sub / stātie. sed p similitudinem dī in genere / qlitatis. Ita z color qlitas ē de sub / stantia albedinis. sicut aiā de suba / hoīs. Et qlitas pprie est in qlitatis / gñe qdam mō aut inuenit in genere / sube z qlibet alio inquantū oīs dī / tia p dīcat in quale subale. Queda z / aut pueniūt generi sube sic q nullo / mō nec pprie nec similitudinarie inue / niunt in generibz accētium: vt hoc / nomē psona. z sic de alijs zc.

¶ Omne nomē fm grāma / ticos est pīme impositōis vel se / cūde. fm logicos est pīme intentōis / vel secūde **Caplm. VI.**

¶ Tertū preambulū est. q fm / grāmaticos omne nomen est / pīme impositōis vel se de. et / fm logicos pīme intentōis vel se de. / et hoc realit idē est. licet voces sint / diuerse. Quid aut sit intētio. z qd / pīma z qd se da. z p psequēs qd noīe / pīme intentōis z se de importet: de / clarabit inferi? vbi de intentōe age / tur. Et hec sufficiāt de pambulis

Incipit tractat?
scōs de declaratōe difficiliū / dīctorū z dictionum in logica / philosophia z theologia

Prologus.

¶ Remissis sex suppositōibz / pīmis ad dicēda (qd erat / pīmū in hoc opere facien / dum) nunc accedendū est / ad secundū pncipale. videlicz ad de

claratōem vocabulorū z noīm que / cōiūs in vsu loquentium difficul / tem faciūt in theologica facultate. / Et pīmo de noībus pīme intentōis / siue impositōis. Secūdo de noībus / se de impōis siue intentōis. Quan / tū aut ad noīa pīme intentōis pīmo / dicendū est de illis noībus q expri / munt modū entis generalr psequē / tem omē ens. z addūt hunc modū / siue exprīmūt ad ens. Secūdo de noī / bus qbus expmunt speciales modi / essendi. Quantū ad pīmū duo sunt / faciēda. qz pīmo ponēda est dīntia / significatio: z sufficiētia eorū noīm / dī psequētē omē ens. que dicūt / trāscendētia in gñali. Secūdo desen / dendū erit ad qdlibet eorū in spēalt / vt dicat aliquid de quolibet

¶ De sufficiētia sex tranſcen / dētium: numerus et dīntia. et / qualiter se habeat ad inuicem. que / sunt. ens. res. vnum. aliqd. veruz. et / bonum. **Caplm. I.**

¶ Quantū ad pīmū sciendū est / q noīa que expmunt modū / entis psequētē generalr oē / ens. z addunt hunc modū exprīmē / do ipm varie super ens: sunt quin / qz trāscendētia. z ens ad qd addūt / hunc modū est sextum trāscendens / Horum aut sufficiētia: significa / tione: silt z dīntiam ab inuicem po / nit sanct? Thomas in qstionibz de / veritate. q. i. ar. i. z cōster sumit hoc / mō. Modus em expīus psequens / omē ens generalr duplr potest acci / pi. Vno modo fm q psequitur vni / quodqz in se. Alio modo fm q con / sequitur vni quodqz in ordine ad ali / ud. Si pīmo mō hoc est duplr. quia / talis expīio vel fit affirmatiue vel / negatiue. Nihil aut inuenit affirma / tiue dīctū absolute qd possit accipi